

Hestia Fastighetsförvaltning AB
Box 3394
103 68 STOCKHOLM

RekMb

Beslut om sanktionsavgift

Beslut

Länsstyrelsen i Stockholms län (Länsstyrelsen) beslutar att Hestia Fastighetsförvaltning AB, 556763-1048, (bolaget) ska betala en sanktionsavgift om 1 000 000 (en miljon) kronor.

Sammanfattning

Bolaget registrerades i Bolagsverkets register mot penningtvätt den 30 januari 2013 och bedriver enligt registret följande verksamhet: bokföring, redovisning. Bolaget har sitt säte i Stockholms län.

Länsstyrelsen har genom sin tillsyn granskat hur bolaget har följt bestämmelserna i regelverket om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism¹ (penningtvättsregelverket) under perioden den 1 januari 2018 till och med den 15 maj 2020 (tillsynsperioden).

Granskningen visar att bolaget, i väsentliga delar, inte uppfyller kraven som ställs på verksamhetsutövare enligt penningtvättsregelverket. Bolaget har därmed inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Länsstyrelsens bedömning, efter genomförd granskning, är att bolagets överträdelser av penningtvättsregelverket har medfört en avsevärd ökad risk för att verksamheten kan bli utnyttjad för penningtvätt och finansiering av terrorism. Länsstyrelsen bedömer att bolagets överträdelser av penningtvättsregelverket är av synnerligen allvarlig art och att överträdelserna pågått under hela den tidsperiod som omfattas av Länsstyrelsens granskning.

¹ Lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, förordningen (2009:92) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Överträdelserna av penningtvättsregelverket medför att bolaget ska betala en sanktionsavgift om 1 000 000 kronor.

Beskrivning av ärendet

Penningtvättsregelverket omfattar bland andra verksamhetsutövare som yrkesmässigt driver verksamhet inom bokföring och redovisning.² En sådan verksamhet står under Länsstyrelsens tillsyn om verksamheten inte bedrivs som auktoriserad eller godkänd revisor eller registrerat revisionsbolag.

Bokförings- och redovisningstjänster tillhör den så kallade rådgivningssektorn. Rådgivningssektorn löper risk att utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism, exempelvis genom användning av klientmedelskonton, rådgivning samt upprättande och godkännande av felaktiga intyg och andra handlingar.³

Bokförings- och redovisningstjänster är vidare tjänster som löper risk att utnyttjas för penningtvätt genom att de används för att legitimera illegala transaktioner och regelbrott. Tillvägagångssätt kan exempelvis vara osanna fakturor, felaktiga underlag samt illegala pengar genom dagskassor. Det är en fördel för kriminella att godkännas av en rådgivare som granskat dess underlag.⁴

Bolaget registrerades i Bolagsverkets register mot penningtvätt den 30 januari 2013 och bedriver enligt registret följande verksamhet: bokföring, redovisning. Bolaget bedriver verksamhet som omfattas av penningtvättsregelverket och är därför skyldigt att vidta åtgärder för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism i enlighet med regelverket. Tillsynen över att penningtvättsregelverket följs av sådan verksamhet ska utövas av länsstyrelserna i Stockholms, Västra Götalands och Skåne län. Med anledning av att bolaget har sitt säte i Stockholms län är Länsstyrelsen i Stockholms län tillsynsmyndighet för bolaget.⁵

Länsstyrelsen har den 18 maj 2020 förelagt bolaget att komma in med bolagets allmänna riskbedömning och de rutiner och riktlinjer avseende verksamhetens åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism samt annan dokumentation som enligt penningtvättsregelverket ska finnas i verksamheten. Bolaget förelades även att komma in med sex exempel på faktiskt vidtagna åtgärder för kundkännedom. Av dessa skulle två exempel avse åtgärder för kundkännedom då kundrelationen är förknippad med normal risk, två då kundrelationen är förknippad med låg risk samt två där

² 1 kap. 2 § första stycket 19 penningtvättslagen.

³ Brottsförebyggande rådets rapport från 2015 om penningtvätt och annan penninghantering (BRÅ 2015:22) s. 118.

⁴ BRÅ 2015:22 s. 123.

⁵ 16 § första och andra styckena förordningen (2009:92) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

kundrelationen är förknippad med hög risk. Bolaget förelades även att komma in med uppgifter om antalet genomförda och nekade transaktioner eller affärsrelationer som misstänkts för penningtvätt eller finansiering av terrorism och som rapporterats, alternativt inte rapporterats till Finanspolisen under tillsynsperioden. Den 15 juni 2020 inkom bolaget med yttrande och handlingar i ärendet.

Länsstyrelsen har vidare, den 18 februari 2022, skickat ut en underrättelse till bolaget. Bolaget har därefter inkommit med ytterligare handlingar till myndigheten den 2 mars 2022.

Länsstyrelsen har därtill, den 8 april 2022, skickat en begäran om komplettering varpå bolaget inkom med kompletterande yttrande och handlingar den 29 april 2022.

Motivering till beslutet

Allmän riskbedömning

Gällande bestämmelser

Verksamhetsutövare som omfattas av penningtvättsregelverket ska göra en allmän riskbedömning av hur de produkter och tjänster som denne tillhandahåller i sin verksamhet kan utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Det ska även anges hur stor risken är för att detta sker. Verksamhetsutövaren ska särskilt beakta vilka slags produkter och tjänster denne tillhandahåller, vilka kunder och distributionskanaler som finns och vilka geografiska riskfaktorer som föreligger i verksamheten.⁶ Omfattningen av den allmänna riskbedömningen ska bestämmas med hänsyn till verksamhetsutövarens storlek och art och de risker för penningtvätt eller finansiering av terrorism som kan antas föreligga.

Riskbedömningen ska vara utformad på så sätt att den kan ligga till grund för verksamhetens rutiner, riktlinjer och övriga åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.⁷ Riskbedömningen ska vara dokumenterad⁸ och utvärderas årligen.⁹

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen konstaterar inledningsvis att bolaget uppgett att handlingarna som lämnats in innehåller en allmän riskbedömning. Av dokumentet *Allmän riskbedömning för att identifiera och utvärdera risker för penningtvätt och finansiering av terrorism i verksamheten* (allmän riskbedömning) framgår att bolaget erbjuder redovisnings-

⁶ 2 kap. 1 § penningtvättslagen.

⁷ 2 kap. 2 § första stycket penningtvättslagen.

⁸ 2 kap. 2 § andra stycket penningtvättslagen.

⁹ 2 kap. 2 § Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

och bokföringstjänster till kunder inom [REDACTED]. Bolagets kunder består av [REDACTED] och [REDACTED], [REDACTED] och [REDACTED]. I bolagets tjänster ingår leverantörsreskontra, löpande bokföring, redovisning, rapportering och hyresadministration.

Av förarbeten till penningtvättslagen framgår att den allmänna riskbedömningen ska besvara frågan *om* och *hur* verksamhetsutövarens produkter och tjänster kan användas för att dölja brottsligt åtkommen egendoms samband med brott eller brottslig verksamhet. Vid bedömningen ska verksamhetsutövaren bland annat beakta möjliga tillvägagångssätt för penningtvätt eller finansiering av terrorism, det vill säga sådana förfaranden som verksamhetsutövaren själv har uppmärksammat eller som den har fått information om från exempelvis tillsynsmyndigheter, brottsbekämpande myndigheter eller från samordningsorgan.¹⁰

Bolaget har *identifierat* vissa risker med de tjänster som bolaget erbjuder. Sådana risker avser bland annat kontantbetalda hyresavier/kundfakturor, aktieägartillskott, lån från fysiska personer, kapitaltillskott utan underlag, utlandsbetalningar och blufffakturor.

Länsstyrelsen bedömer dock att det saknas en *analys* och *bedömning* av hur bolagets tjänster kan utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Bolaget för heller inget resonemang kring vilka egenskaper i bolagets tjänster som gör dem sårbara för försök till penningtvätt eller finansiering av terrorism. Det framgår inte heller vilka riskfaktorer som är förknippade med respektive tjänst eller hur ett utnyttjande av bolagets tjänster rent faktiskt skulle kunna gå till.

Bolaget har vidare anfört att dess kunder består av [REDACTED] och [REDACTED], [REDACTED] och [REDACTED]. Därtill uppger bolaget att det har kartlagt vissa riskfaktorer som är kopplade till bolagets kunder, geografiska riskfaktorer samt verksamhetsspecifika omständigheter. Exempel på sådana riskfaktorer som anges är kunder som [REDACTED], kunder med [REDACTED], kunder som [REDACTED], kunder med [REDACTED], typ av [REDACTED], kundens [REDACTED] och om kunden är [REDACTED].

Länsstyrelsen bedömer att bolaget inte har *analyserat* och *bedömt* vilka kunder *det* har. Bolaget har inte redogjort för vad de olika kundtyperna har för egenskaper och på vilket sätt respektive kundtyp

¹⁰ Prop. 2016/17:173 ”Ytterligare åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism” s. 510.

innebär en risk, det vill säga utgör en riskfaktor, för penningtvätt eller finansiering av terrorism.

Länsstyrelsen bedömer vidare att bolaget inte har *identifierat*, *analyserat* och *bedömt* genom vilka distributionskanaler som bolagets tjänster kan utnyttjas. Bolaget har inte identifierat och beaktat risker vid exempelvis fysiska kundbesök och/eller i vilken utsträckning som affärsförbindelsen hanteras på distans.

Bolaget har inte heller *identifierat*, *analyserat* och *bedömt* geografiska riskfaktorer. Bolaget har, inom ramen för sin allmänna riskbedömning, att beakta förhållandena i de länder där tjänsterna erbjuds eller där kunderna har sin verksamhet. Det framgår inte av bolagets allmänna riskbedömning om bolaget beaktat risker med de jurisdiktioner där kunden är baserad eller bosatt och där den verkliga huvudmannen är bosatt. Bolaget har vidare inte beaktat risker med de jurisdiktioner där kunden och den verkliga huvudmannen har sina huvudsakliga verksamhetsställen och/eller de jurisdiktioner som kunden och den verkliga huvudmannen har relevant personlig eller affärsrelaterad anknytning till eller där de har finansiella eller rättsliga intressen.

Bolaget uppger att det, för att kunna bestämma risken, har utgått från tre frågeställningar: (1) vilken risknivå som är förknippad med de tjänster som bolaget levererar, (2) hur sannolikt det är att de identifierade riskfaktorerna påverkar risken för att bolagets tjänster utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism, och (3) hur stor den sammantagna risken i verksamheten är.

Bolaget landar sedan i slutsatsen att den generella risken för att deras bokförings- och redovisningstjänster utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism är låg. Som stöd för sin slutsats räknar bolaget upp ett antal omständigheter som, enligt bolaget, minskar risken för att det kan komma att utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism, såsom att kapitaltillskott inte sker utan underlag eller att bolaget tillämpar fyra-ögon-principen vid till exempel godkännande av betalfiler.

Länsstyrelsen konstaterar att bolaget, trots att det inte har identifierat, analyserat och bedömt riskfaktorer, var för sig och i kombination, har bedömt att den sammantagna risken för att bolaget kan utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism är låg. Länsstyrelsen bedömer att bolaget saknat förutsättningar att nå en sådan slutsats.

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att bolagets allmänna riskbedömning inte uppfyller de krav som följer av penningtvättslagen. Bolaget har inte gjort någon faktisk redogörelse, analys och bedömning av de riskfaktorer som anges i penningtvättslagen. Det vill säga, det saknas en systematisk

genomgång och motiverad bedömning av hur bolagets tjänster, kundtyper, distributionskanaler, geografiska riskfaktorer och andra verksamhetsspecifika omständigheter kan utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism samt hur stor risken är för att detta sker.

Bolaget har således inte vidtagit lämpliga åtgärder för att identifiera, analysera och bedöma riskerna - hot och sårbarheter - med verksamhetens produkter, kunder, distributionskanaler och geografiska riskfaktorer samt verksamhetsspecifika omständigheter. Därtill saknas uppgifter om verksamhetens storlek och art vilket ska ligga till grund för bestämmandet av omfattningen av den allmänna riskbedömningen.

Länsstyrelsen bedömer att avsaknad av en för verksamheten adekvat och verksamhetsanpassad allmän riskbedömning utgör en synnerligen allvarlig överträdelse av penningtvättsregelverket. Detta särskilt med hänsyn till att bolagets allmänna riskbedömning ska ligga till grund för verksamhetens riskbedömning av kunder samt rutiner, riktlinjer och övriga åtgärder som ska vidtas för att minska risken att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Bolagets rutiner och riktlinjer för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism ska således skapas utifrån en relevant, uppdaterad och verksamhetsanpassad allmän riskbedömning. Bolaget har inte genomfört någon allmän riskbedömning i enlighet med kraven i penningtvättslagen under den granskade perioden. Bolaget har därför, under tillsynsperioden, inte kunnat fokusera sina motåtgärder där de gör mest nytta och därmed förhindra, upptäcka och motverka penningtvätt och finansiering av terrorism. Länsstyrelsens bedömning är att bolaget därigenom har löpt en avsevärd ökad risk för att utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Riskbedömning av kunder

Gällande bestämmelser

Verksamhetsutövaren ska bedöma den risk för penningtvätt och finansiering av terrorism som kan förknippas med dennes kunder. Kundens riskprofil ska bestämmas med utgångspunkt i den allmänna riskbedömningen och verksamhetsutövarens kännedom om kunden, varje kund ska således tilldelas en riskprofil. Kundens riskprofil ska följas upp under pågående affärsförbindelse och korrigeras när det finns anledning till det.¹¹

Vid riskklassificeringen av en kund ska verksamhetsutövaren bland annat beakta faktorer som kan tyda på låg respektive hög risk för penningtvätt och finansiering av terrorism som framgår av

¹¹ 2 kap. 3 § penningtvättslagen.

penningtvättslagen.¹² Omständigheter som tyder på låg respektive hög risk kan ha betydelse vid riskklassificeringen av kunden och således också vid bedömningen av hur omfattande kundkännedomsåtgärder som behövs för att kunna hantera risken. Varje kund ska efter en helhetsbedömning tilldelas en egen riskklassificering och åtgärder för att motverka riskerna ska anpassas individuellt för varje kund.¹³

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen har ovan bedömt att bolaget saknar en adekvat och verksamhetsanpassad allmän riskbedömning. I avsaknad av en sådan allmän riskbedömning saknas förutsättningar för att bestämma kundens riskprofil. Detta med beaktande av att kundens riskprofil bland annat ska bestämmas med utgångspunkt i bolagets allmänna riskbedömning.¹⁴

Bolaget har i sitt svarsbrev daterat den 15 juni 2020 anfört att det, för att kunna bedöma riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism, gör en riskbedömning av varje enskild kund. Riskbedömningen görs med utgångspunkt i den allmänna riskbedömningen samt bolagets kunskap om den aktuella kunden och kundens verksamhet. Riskbedömningen innebär att varje kund tilldelas en riskprofil. Riskprofilen ligger sedan till grund för vilka åtgärder bolaget vidtar för att uppnå kundkännedom.

Bolaget har vidare identifierat vissa riskfaktorer kopplade till kunderna, såsom kunder som [REDACTED], kunder som [REDACTED] eller typ av [REDACTED]. Därtill har bolaget räknat upp ett antal omständigheter som, enligt bolaget, minskar risken för att det kan komma att utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Bolaget har sedan landat i slutsatsen att den generella risken för att bolagets tjänster utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism är låg.

Länsstyrelsen har i sitt föreläggande daterat den 18 maj 2020 begärt in sex anonyma exempel på faktiskt vidtagna åtgärder för kundkännedom. Av dessa skulle två avse åtgärder för kundkännedom då kundrelationen är förknippad med *normal risk*, två skulle avse förenklade åtgärder för kundkännedom då kundrelationen är förknippad med *låg risk* och två skulle avse skärpta åtgärder för att uppnå kundkännedom då kundrelationen är förknippad med *hög risk*.

Bolaget har i sitt svarsbrev daterat den 15 juni 2020 uppgivit att bolaget, enligt deras bedömning, inte har haft någon kund med högre

¹² 2 kap. 4-5 §§ penningtvättslagen.

¹³ Prop. 2016/17:173 s. 259.

¹⁴ Prop. 2016/17:173 s. 512.

risk än normal. Bolaget kan med anledning av detta inte inge några exempel på kunder som är förknippade med hög risk.

Länsstyrelsen kan konstatera att det av bolagets övriga exempel på faktiskt vidtagna kundkännedomsgärder, fyra anonymiserade kundkännedomsblanketter, inte kan utläsas *hur* bolaget kommer fram till vilken riskklassificering respektive kund ska tilldelas. Det går inte av nämnda kundkännedomsblanketter att utläsa *hur* bedömningen av den risk för penningtvätt och finansiering av terrorism som kan förknippas med bolagets kunder går till. Av kundkännedomsblanketterna framgår att bolaget ställer ett antal frågor relaterade till kunden, men det framgår inte vilken avvägning som görs vid bestämmande av huruvida kunden förknippas med låg, medel eller hög risk utifrån den inhämtade informationen om kunden.

Med anledning av ovan kan dock tilläggas att Länsstyrelsen, mot bakgrund av de kundkännedomsblanketter som bolaget lämnat in i ärendet, noterar att bolaget förefaller ta hänsyn till om kunden är en [REDACTED]. Det går dock inte att utläsa om det faktiskt är huruvida kunden är [REDACTED] eller inte som utgör grund för kategoriseringen eller om det även är andra omständigheter som föranleder bolagets riskklassificering.

Länsstyrelsens bedömning är således att bolagets redogörelse saknar en uppgift om hur själva bedömningen av den risk för penningtvätt och finansiering av terrorism som kan förknippas med kundrelationer (kunders riskprofiler) görs.

Vidare saknas det uppgift om *hur* kundernas riskprofiler löpande följs upp och ändras när det finns anledning till det under en pågående affärsförbindelse. Skäl för en ändring av kundens riskprofil kan föreligga när verksamhetsutövaren får kännedom om nya uppgifter avseende kunden vid den fortlöpande uppföljningen, övervakningen eller på annat sätt.¹⁵ Ett sådant exempel skulle kunna vara om det under den fortlöpande uppföljningen visar sig att en kunds styrelseordförande har fått PEP-status.

Av bolagets redogörelse framgår således inte hur resultaten från den allmänna riskbedömningen används tillsammans med de riskindikatorer som dels framgår av lagen¹⁶, dels ska ha identifierats av verksamhetsutövaren själv, vid bolagets framtagande av en metod för riskbedömning av kunder.¹⁷ Mot bakgrund av att bolaget inte har redogjort för hur bedömning av kunders riskprofiler görs är Länsstyrelsens bedömning att bolagets kunder inte tilldelats

¹⁵ Prop. 2016/17:173 s. 512.

¹⁶ 2 kap. 4-5 §§ penningtvättslagen.

¹⁷ Prop. 2016/17:173 s. 524 f.

verksamhetsanpassade riskprofiler i enlighet med kraven i penningtvättslagen.

Länsstyrelsens bedömning, med hänsyn till betydelsen av att kunder ska tilldelas riskprofiler, är att bolaget genom att inte tilldela sina kunder verksamhetsanpassade riskprofiler har löpt ökad risk för att bli utnyttjat för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Kundkännedom

Gällande bestämmelser

Verksamhetsutövaren ska ha dokumenterade och uppdaterade rutiner och riktlinjer när det gäller dess åtgärder för kundkännedom.¹⁸ Rutinerna och riktlinjerna ska i relevanta delar vara riskbaserade. Det innebär att de ska vara utformade för att kunna hantera och motverka de risker som har identifierats i den allmänna riskbedömningen.¹⁹

Åtgärder för kundkännedom ska bland annat vidtas när en affärsförbindelse etableras.²⁰ Reglerna om åtgärder för kundkännedom innebär bland annat att verksamhetsutövaren ska identifiera sina kunder²¹ och ta reda på tillräckligt mycket om kunderna²² för att kunna bedöma och hantera de risker som varje kund innebär. Om det är fråga om en affärsförbindelse ska verksamhetsutövaren även begära information om affärsförbindelsens syfte och art. Syftet med informationen är att ge verksamhetsutövaren underlag för att bedöma risken som kan förknippas med kunden och hur kunden förväntas agera inom ramen för affärsförbindelsen. En sådan bedömning är nödvändig för att det ska vara möjligt att upptäcka avvikelser från kundens förväntade beteende.²³

Verksamhetsutövaren ska löpande följa upp pågående affärsförbindelser i syfte att säkerställa att kännedomen om kunden är aktuell och tillräcklig för att motverka risken som kan förknippas med kunden.²⁴ Den löpande uppföljningen innebär också krav på granskning för att upptäcka avvikande transaktioner och aktiviteter som kan utgöra misstänkt penningtvätt eller finansiering av terrorism. Omfattningen av övervakningen och granskningen samt hur ofta denna ska ske beror på riskerna i affärsförbindelsen.²⁵

Närmare information om kundens ekonomiska situation bör begäras när det är motiverat av risken i affärsförbindelsen. Detsamma gäller

¹⁸ 2 kap. 8 § penningtvättslagen.

¹⁹ Prop. 2016/17:173 s. 213.

²⁰ 3 kap. 4 § penningtvättslagen.

²¹ 3 kap. 7 § penningtvättslagen.

²² 3 kap. 7-8 §§, 10-11 §§ penningtvättslagen.

²³ 3 kap. 12 § penningtvättslagen.

²⁴ 3 kap. 13 § penningtvättslagen.

²⁵ 4 kap. 1 § andra stycket penningtvättslagen.

närmare information om varifrån kundens ekonomiska medel kommer. Detta bör i regel bli aktuellt först om risken bedöms som hög, eller om sådan information behövs för att bedöma kundens riskfyllda eller avvikande aktiviteter och transaktioner.²⁶ Samma information som vid bedömning av en affärsförbindelse ska begäras in även vid enstaka transaktioner som kan förknippas med hög risk. Detta eftersom verksamhetsutövaren i sådana fall måste vidta skärpta kundkännedomåtgärder.

Om risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism bedöms som låg, får förenklade kundkännedomåtgärder tillämpas. Bedöms däremot risken som hög ska skärpta åtgärder vidtas vilket kan avse inhämtande av ytterligare information om kundens affärsverksamhet eller ekonomiska situation och uppgifter om varifrån kundens ekonomiska medel kommer.²⁷

Verksamhetsutövaren får inte ingå eller upprätthålla en affärsrelation eller utföra en enstaka transaktion om denne inte har tillräcklig kännedom om kunden. Detta för att verksamhetsutövaren ska kunna hantera risken för penningtvätt och finansiering av terrorism som förknippas med kundrelationen och övervaka och bedöma kundens aktiviteter och transaktioner.²⁸

Verksamhetsutövaren ska på ett föreskrivet sätt dokumentera²⁹ vidtagna åtgärder för kundkännedom samt bevara dokumentationen.³⁰ Verksamhetsutövaren ska vidare bevara handlingar och uppgifter i fem år om handlingarna och uppgifterna avser 1) åtgärder som har vidtagits för kundkännedom enligt 3 kap. och 4 kap. 2 § eller 2) transaktioner som genomförts med under inom ramen för affärsförbindelser eller vid enstaka transaktioner som omfattas av krav på åtgärder för kundkännedom enligt 3 kap. 4-6 §§ penningtvättslagen.³¹ Tiden ska räknas från det att åtgärderna eller transaktionerna utfördes eller, i de fall då en affärsförbindelse har etablerats, affärsförbindelsen upphörde. Om en enstaka transaktion inte har genomförts till följd av misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism, ska tiden räknas från det att avstämnet skedde.³²

²⁶ Prop. 2016/17:173, s. 248.

²⁷ 3 kap. 15-16 §§ penningtvättslagen.

²⁸ 3 kap. 1 § första stycket penningtvättslagen.

²⁹ 3 kap. 3 § andra och tredje styckena, 4 § andra och tredje styckena, 5 § tredje stycket, 7 § tredje stycket, 9 § andra stycket Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

³⁰ 3 kap. 12 § Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

³¹ 5 kap. 3 § första stycket penningtvättslagen.

³² 5 kap. 3 § andra stycket penningtvättslagen.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen konstaterar inledningsvis att bolaget, i avsaknad av en tillräckligt väl utförd allmän riskbedömning, saknar förutsättningar för att ha användbara och verksamhetsanpassade rutiner och riktlinjer för att förhindra att bolaget utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Länsstyrelsen vill ändå påpeka följande avseende de ingivna rutinerna och riktlinjerna för kundkännedsåtgärder.

Bolagets *Rutinbeskrivning för åtgärder för kundkännedom* innehåller bland annat en genomförandeplan där det anges vilka åtgärder som ska vidtas steg för steg. De olika stegen tar sikte på identifiering och kontroll av bolagets/kundens identitet, behörighetskontroll av personer som uppger sig företräda kunden, identifiering och identitetskontroll av företrädaren, utredning av/om kunden har en verklig huvudman/alternativ verklig huvudman, bedömning av om kunden, kundens företrädare eller kundens verkliga huvudman är PEP alternativt närstående eller en känd medarbetare till en PEP.

Länsstyrelsen bedömer att det i vissa delar inte framgår om och hur bolaget vidtar åtgärder för kundkännedom. Det saknas exempelvis information om vilka identitetshandlingar som bolaget godkänner samt hur bolaget kontrollerar identiteten hos fysiska personer på distans. Det saknas vidare uppgift om hur bolaget dokumenterar vidtagna kundkännedsåtgärder.³³

En verksamhetsutövare ska vidare *bedöma* om kunden eller kundens verkliga huvudman är en person i politiskt utsatt ställning, eller om kunden eller dess verkliga huvudman är en familjemedlem eller känd medarbetare till en sådan person. En person i politiskt utsatt ställning (*politically exposed persons*, PEP) är en person som genom sin position och sitt inflytande anses inneha en ställning som i sig utgör en risk för att utnyttjas för bland annat mutbrott och andra former av korruption och i förlängningen penningtvätt, liksom för aktiviteter som kan relateras till finansiering av terrorism.

Av bolagets *Rutinbeskrivning för åtgärder för kundkännedom* framgår att bolaget ska göra en bedömning avseende PEP. Av bolagets handlingar framgår dock inte *hur* bedömningen om en kund är PEP görs.

Därtill saknas det information *om* och *hur* bolaget kontrollerar om en kund är etablerad i ett land utanför EES som av Europeiska kommissionen har identifierats som ett högriskredjeland, vilket är ett krav enligt penningtvättslagen. Länsstyrelsen har dock noterat att det av de inskickade kundkännedsblanketterna framgår att bolaget

³³ 3 kap. 7 § Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

ställt frågan till kunden om denne är etablerad i något av högriskredjeländerna. Motsvarande information saknas dock, som framgått, i bolagets dokumenterade *Rutinbeskrivning för åtgärder för kundkännedom*. Det framgår heller inte om och i sådana fall vilka åtgärder bolaget avser att vidta om en kund är etablerad i ett högriskredjeland. Länsstyrelsen vill vidare erinra om att bolaget ska säkerställa att de länder som anges på kundkännedomsblanketten är uppdaterade.

Enligt penningtvättslagen finns krav på att verksamhetsutövare ska ha skärpta åtgärder för kundkännedom när det är motiverat för att hantera risken som kan förknippas med kundrelationen. Bolaget har i sin *Rutinbeskrivning för åtgärder för kundkännedom* uppgivit att skärpta åtgärder ska vidtas om en kund är konstaterad PEP. Bolaget uppger att det alltid ska ta reda på varifrån de tillgångar som hanteras i affärsförbindelsen eller i den enstaka transaktionen kommer, att inhämta godkännande från behörig beslutsfattare innan en affärsförbindelse får inledas samt tillämpa fortlöpande skärpt uppföljning av verksamheten.

Vad gäller fortlöpande uppföljning styrs den i likhet med övriga åtgärder för kundkännedom av den risk som kan förknippas med kundrelationen. Det innebär att den löpande uppföljningen bör vara mer omfattande och ske med högre frekvens ju högre risken i kundrelationen är.³⁴

Länsstyrelsen bedömer att det inte framgår *hur* bolaget, vid skärpt uppföljning av affärsförbindelsen, övervakar kundens aktiviteter och transaktioner i förhöjd omfattning. Dessutom ska *samtliga* kontroller utföras i den omfattning det behövs med hänsyn till kundens riskprofil och övriga omständigheter.³⁵

Därtill bedömer Länsstyrelsen att bolagets rutiner och riktlinjer för kundkännedom inte är riskbaserade på det sätt som penningtvättsregelverket kräver. Länsstyrelsen vill i detta sammanhang påpeka att bolaget har att utgå från ett riskbaserat förhållningssätt. Med anledning av att bolaget saknar en adekvat och verksamhetsanpassad allmän riskbedömning har bolaget inte kunnat bedöma kundernas riskprofiler och således inte heller kunnat bedöma vad som utgör tillräcklig kundkännedom för att hantera den risk som förknippas med respektive kundrelation. Länsstyrelsen kan därför konstatera att bolaget inte har kunnat bedöma vilka affärsförbindelser som får etableras och bolaget har således inte kunnat iaktta förbud mot att ingå eller upprätthålla en affärsförbindelse i de fall tillräcklig kundkännedom saknas. Bolaget har heller inte kunnat beakta förbud mot att utföra en enstaka transaktion.

³⁴ Prop. 2016/17:173 s. 527 f.

³⁵ 3 kap. 14 § penningtvättslagen.

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att de av bolaget upprättade rutinerna och riktlinjerna avseende åtgärder för kundkännedom inte är tillräckliga för att uppnå kraven i penningtvättsregelverket.

Bolagets anställda och uppdragstagare

Gällande bestämmelser

Verksamhetsutövaren ska se till att relevanta personer fortlöpande får relevant utbildning och information för att kunna fullgöra verksamhetsutövarens skyldigheter enligt denna lag.³⁶ Utbildningen och informationen ska utformas utifrån de risker som verksamhetsutövaren har identifierat i sin allmänna riskbedömning och ska anpassas efter de uppdateringar som görs av den allmänna riskbedömningen. Utbildningens innehåll och frekvens ska också anpassas utifrån de anställdas och uppdragstagarnas arbetsuppgifter och funktioner.³⁷ Verksamhetsutövaren ska dokumentera utbildningar som genomförs. Av dokumentationen ska det framgå vad utbildningen innehåller, namnen på deltagarna samt datumet för utbildningen.³⁸

Verksamhetsutövaren ska ha rutiner och vidta de åtgärder i övrigt som behövs för att skydda anställda, uppdragstagare och andra som på liknande grund deltar i verksamheten från hot, hämnd eller andra fientliga åtgärder till följd av att de fullgör verksamhetsutövarens skyldigheter enligt penningtvättslagen.³⁹

Länsstyrelsens bedömning

Bolaget har i sitt svarsbrev daterat den 15 juni 2020 uppgivit att det har utsett en centralt funktionsansvarig för att tillse att anställda får relevant information och utbildning rörande dessa frågor.

Bolaget uppger att en genomgång av samtliga interna rutiner och processer, inklusive intern kontroll och penningtvättregelverket, sker i samband med introduktionen av varje ny medarbetare. Bolaget uppger vidare att information också ges löpande i samband med gruppchefsmöten, avdelningsmöten och uppdragsmöten där dessa frågor behandlas. Bolagets personal får också kontinuerlig information och utbildning angående regelförändringar rörande dessa frågor från de revisorer bolaget har kontakt med för alla de bolag det hanterar.

Bolaget har vidare i sitt svarsbrev uppgivit att ingen utbildning finns dokumenterad under tillsynsperioden. Bolaget uppger vidare att det, under hösten 2020, planerar att genomföra en utbildningsinsats

³⁶ 2 kap. 14 § penningtvättslagen.

³⁷ 2 kap. 8 § Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

³⁸ 2 kap. 9 § Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

³⁹ 2 kap. 15 § första stycket penningtvättslagen.

tillsammans med [REDACTED] för de medarbetare som arbetar med bokförings- och redovisningstjänster. Utbildning planeras vara återkommande två gånger per år.

Länsstyrelsen vill inledningsvis påpeka att utbildningen och informationen ska utformas utifrån de risker som verksamhetsutövaren har identifierat i sin allmänna riskbedömning. Som tidigare framgått bedöms bolaget sakna en sådan allmän riskbedömning som krävs enligt penningtvättsregelverket varför det inte heller kunnat ta fram sådan utbildning som följer av nämnda regelverk.

Oaktat det ovan anförda vill Länsstyrelsen påpeka att det följer av Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter att bolaget ska dokumentera utbildningar som genomförts *samt* att det av dokumentationen ska framgå vad utbildningen innehåller, namnen på deltagarna samt datumet för utbildningen.⁴⁰ Att bolaget uppgivit att det framöver ska genomföra utbildningsinsatser förändrar inte den omständigheten att brister har förelegat under tillsynsperioden, eftersom bolaget enligt egen uppgift inte har någon dokumentation över genomförda utbildningar under tillsynsperioden.

Bolaget har vidare i sitt svarsbrev daterat den 15 juni 2020 hänvisat till att det inom bolaget finns flera rutiner, policys och mötesformer som syftar till att skydda bolagets anställda och för att säkra en trygg arbetsmiljö. Några sådana rutiner (alternativt beskrivning av innehållet i rutinerna) hade inte lämnats in i ärendet den 15 juni 2020 varpå Länsstyrelsen, den 8 april 2022, gav bolaget möjligheten att inkomma med dessa till myndigheten, alternativt att redogöra för aktuella delar i de rutiner och riktlinjer som finns i verksamheten i enlighet med kraven som uppställs *enligt penningtvättsregelverket* och som syftar till att skydda anställda, uppdragstagare och andra som på liknande grund deltar i verksamheten från hot, hämnd eller andra fientliga åtgärder. Bolaget inkom med svar den 29 april 2022 och bifogade flertalet dokument rörande krishantering, avvikelse- och tillbudshantering, nödlägeshantering med mera.

Länsstyrelsen bedömer att det av bolagets dokument inte går att utläsa hur anställda med flera ska skyddas utifrån *kommande* hot och andra fientliga handlingar *som är en följd* av att anställda med flera exempelvis rapporterat kunder för misstänkt penningtvätt eller finansiering av terrorism. Andra exempel på situationer där hot kan förekomma är vid genomförandet av kundkännedomsåtgärder.⁴¹ Länsstyrelsen bedömer således att bolaget inte har redogjort för vilket

⁴⁰ 2 kap. 9 § Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

⁴¹ Prop. 2016/17:173 s. 223.

skydd som ska vidtas *utifrån de krav som uppställs enligt penningtvättsregelverket.*

Sammantaget bedömer Länsstyrelsen att bolaget inte visat att det har tillgodosett att anställda, uppdragstagare och andra som på liknande grund deltar i verksamheten och som utför arbetsuppgifter av betydelse för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism fått erforderlig utbildning under den granskande perioden. Därtill har bolaget inte visat att det uppfyller kraven i penningtvättsregelverket avseende skydd mot hot, hämnd eller andra fientliga åtgärder.

Övervakning och rapportering

Gällande bestämmelser

Verksamhetsutövaren ska ha dokumenterade rutiner och riktlinjer avseende övervakning och rapportering.⁴² Verksamhetsutövaren ska övervaka pågående affärsförbindelser och bedöma enstaka transaktioner i syfte att upptäcka misstänkta aktiviteter och transaktioner.⁴³ Skärpta kundkännedomsgåtgärder och andra nödvändiga åtgärder ska vidtas vid avvikelser eller misstänkta aktiviteter eller transaktioner för att bedöma om det finns skälig grund att misstänka att det är fråga om penningtvätt eller finansiering av terrorism eller att egendom annars härrör från brottslig handling.⁴⁴ Verksamhetsutövaren får inte etablera en affärsförbindelse eller utföra en transaktion om det finns misstanke om att produkter eller tjänster kommer att användas för penningtvätt eller finansiering av terrorism.⁴⁵ Om det inte är möjligt att låta bli att utföra en misstänkt transaktion eller om ett avstående från att genomföra transaktionen sannolikt skulle försvåra utredningen får dock transaktionen genomföras.⁴⁶

Vidare ska verksamhetsutövaren på begäran av Polismyndigheten lämna alla uppgifter som behövs för en utredning om penningtvätt eller finansiering av terrorism.⁴⁷ En verksamhetsutövare ska ha ett system för att snabbt och fullständigt kunna lämna uppgifter om huruvida verksamhetsutövaren under de senaste fem åren har haft en affärsförbindelse med en viss person och, om så skulle vara fallet, om förbindelsens art.⁴⁸ Systemet för uppgiftslämning ska vara strukturerat och sökbart.⁴⁹

⁴² 2 kap. 8 § första stycket penningtvättslagen.

⁴³ 4 kap. 1 § första stycket penningtvättslagen.

⁴⁴ 4 kap. 2 § penningtvättslagen.

⁴⁵ 3 kap. 2 § och 3 § första stycket penningtvättslagen

⁴⁶ 3 kap. 3 § andra stycket penningtvättslagen.

⁴⁷ 4 kap. 6 § penningtvättslagen.

⁴⁸ 4 kap. 7 § penningtvättslagen.

Länsstyrelsens bedömning

Inledningsvis konstaterar Länsstyrelsen att innehållet i de rutiner och riktlinjer som verksamhetsutövaren har upprättat för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism ska återspegla de risker som identifierats i den allmänna riskbedömningen. Med anledning av att bolaget saknar en tillräckligt väl utförd allmän riskbedömning har bolaget således inte haft förutsättningar nog att upprätta sådana rutiner och riktlinjer för kunders riskprofiler, kundkännedomsgärder och därmed övervakning och rapportering som följer av penningtvättsregelverket.

Mot bakgrund av ovan saknar bolaget förutsättningar att identifiera hur bolagets tjänster kan utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Det medför även att bolaget inte har kunnat lägga några identifierade tillvägagångssätt till grund för framtagandet av exempelvis ”varningssignaler” som bolagets anställda hade kunnat använda som stöd i arbetet med att övervaka pågående affärsförbindelser och bedöma enskilda transaktioner i syfte att upptäcka avvikelser eller misstänkta aktiviteter eller transaktioner.

Av dokumentet *Rutinbeskrivning för övervakning och rapportering till Finanspolisen* framgår att samtliga transaktioner och aktiviteter granskas och bedöms utifrån kundkännedom och övriga omständigheter. Övervakningen syftar till att upptäcka transaktioner eller aktiviteter som avviker från det som, utifrån vad bolaget har anledning att räkna med, ingår i dess åtagande/tjänster.

Bolaget anför vidare att det, i dess etablerade arbetssätt, har inbyggda kontroller. Bolaget ger vidare ett antal exempel på sådana kontroller som bolaget åsyftar. Länsstyrelsen bedömer att det inte, med önskvärd tydlighet, framgår *hur* kontrollerna genomförs. Det vill säga *hur* kunderna ska kontrolleras samt *hur* bolaget ska upptäcka aktiviteter och transaktioner som avviker från vad bolaget har anledning att räkna med.

Länsstyrelsen kan vidare konstatera att bolagets rutiner och riktlinjer saknar en uppgift om att bolaget, vid misstänkta eller avvikande transaktioner, har att vidta skärpta åtgärder för kundkännedom.⁴⁹ Det saknas vidare uppgift om *vilka* skärpta åtgärder som bolaget avser att vidta samt *hur* dessa vidtas. Det som framgår av bolagets *Rutinbeskrivning för åtgärder för kundkännedom* avseende skärpta åtgärder vid PEP förändrar inte Länsstyrelsens bedömning i denna del. Inte heller det som framgår av bolagets *Rutinbeskrivning för övervakning och rapportering till Finanspolisen* om att bolaget ska

⁴⁹ 4 kap. 1 § andra stycket Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

⁵⁰ 4 kap. 1-2 §§ penningtvättslagen.

försöka inhämta ytterligare informationsunderlag förändrar Länsstyrelsens bedömning i denna del.

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att bolagets dokumenterade rutiner och riktlinjer gällande övervakning och rapportering är otillräckliga. Det har inneburit att bolaget under den granskade perioden har löpt ökad risk för att utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Länsstyrelsen bedömer att överträdelsen är av synnerligen allvarlig art. Detta i synnerhet eftersom åtgärder för kundkännedom även ska genomföras när det finns misstankar om penningtvätt eller finansiering av terrorism, oavsett eventuella undantag och beloppsbegränsningar, samt när det råder osäkerhet om hur tillförlitliga eller tillräckliga tidigare erhållna kundidentifieringsuppgifter är.

Behandling av personuppgifter

Gällande bestämmelser

Verksamhetsutövaren ska ha dokumenterade rutiner och riktlinjer avseende sina åtgärder för behandling av personuppgifter.⁵¹ Verksamhetsutövaren ska bevara handlingar och uppgifter i fem år om handlingarna och uppgifterna avser 1) åtgärder som har vidtagits för kundkännedom enligt 3 kap. och 4 kap. 2 § eller, 2) transaktioner som genomförts med under inom ramen för affärsförbindelser eller vid enstaka transaktioner som omfattas av krav på åtgärder för kundkännedom enligt 3 kap. 4-6 §§ penningtvättslagen.⁵² Tiden ska räknas från det att åtgärderna eller transaktionerna utfördes eller, i de fall då en affärsförbindelse har etablerats, affärsförbindelsen upphörde. Om en enstaka transaktion inte har genomförts till följd av misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism, ska tiden räknas från det att avståendet skedde.⁵³ Efter en förfrågan från Polismyndigheten eller annan myndighet ska verksamhetsutövaren bevara uppgifter och handlingar under en längre period än fem år. Den sammanlagda tiden som handlingarna och uppgifterna bevaras får inte överstiga tio år.⁵⁴ Information om att personuppgifter behandlas enligt 4 kap. 2, 3 eller 6 § och om att sådana uppgifter lagras enligt 3 eller 4 § får inte lämnas till kunden.⁵⁵ Den som är verksam hos verksamhetsutövare får inte obehörigen röja att vissa personuppgifter behandlas och att sådana uppgifter bevaras.⁵⁶

⁵¹ 2 kap. 8 § första stycket penningtvättslagen.

⁵² 5 kap. 3 § första stycket penningtvättslagen.

⁵³ 5 kap. 3 § andra stycket penningtvättslagen.

⁵⁴ 5 kap. 4 § penningtvättslagen.

⁵⁵ 5 kap. 7 § penningtvättslagen.

⁵⁶ 5 kap. 11 § penningtvättslagen.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen vill härvid påpeka att det inom ramen för penningtvättsregelverket finns krav på att verksamheten ska ha rutiner och riktlinjer för vilka handlingar och uppgifter som verksamhetsutövaren ska spara. Denna lagstiftning ska, utöver annan tillämplig lagstiftning, följas.

Bolaget har lämnat in dokumentet *Dataskyddspolicy* till myndigheten. Länsstyrelsen bedömer att det som framgår av dokumentet inte refererar till penningtvättslagen och de krav som framgår däri. Bolaget redogör exempelvis inte för att handlingar och uppgifter som utgjort dokumentation vid identitetskontroll av kunder, såsom registreringsbevis eller behörighetshandlingar och dylikt, ska bevaras. Det framgår heller inte att utförd identitetskontroll av legala företrädare eller fullmaktshavare ska bevaras, liksom utredningar avseende exempelvis verklig huvudman. Vidare framgår inte att de handlingar och uppgifter avseende transaktioner som genomförts inom ramen för affärsförbindelsen ska bevaras.⁵⁷ Det saknas dessutom uppgift om gallring och hur och när sådan ska ske i relation till penningtvättslagen.

Det framgår heller inte att personuppgifter som behandlas i syfte att förebygga, utreda eller upptäcka penningtvätt och finansiering av terrorism enligt 4 kap. 2, 3 eller 6 § och om att sådana uppgifter lagras enligt 3 eller 4 § inte får lämnas ut till den registrerade.⁵⁸

Länsstyrelsen bedömer att bolaget inte har upprättat och dokumenterat rutiner och riktlinjer för bevarande av handlingar inklusive behandling av personuppgifter. Länsstyrelsen vill härom särskilt påpeka att det bland annat är bestämmelserna i 5 kap. penningtvättslagen som avser behandling av personuppgifter som bolaget har att följa.

Intern kontroll och anmälningar av misstänkta överträdelser

Gällande bestämmelser

Verksamhetsutövaren ska ha rutiner och riktlinjer för intern kontroll.⁵⁹ När det är motiverat med hänsyn till verksamhetens storlek och art ska verksamhetsutövaren bland annat utse en ansvarig för regelefterlevnad⁶⁰, en centralt funktionsansvarig⁶¹ och inrätta en oberoende granskningsfunktion med ansvar för att granska de interna riktlinjer, kontroller och förfaranden som syftar till att verksamhetsutövaren ska fullgöra sina skyldigheter enligt

⁵⁷ Prop. 2016/17:173 s. 314 ff.

⁵⁸ 5 kap. 7 § penningtvättslagen, prop. 2016/17:173 s. 312 och s. 545 f.

⁵⁹ 6 kap. 1 § första stycket penningtvättslagen.

⁶⁰ 6 kap. 2 § första stycket 1 penningtvättslagen.

⁶¹ 6 kap. 2 § första stycket 2 penningtvättslagen.

penningtvättsregelverket⁶². Den som är centralt funktionsansvarig ansvarar för att rapportera till Polismyndigheten i de fall misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism eller att egendom härrör från brottslig handling uppstår.⁶³ När det inte är motiverat att utse funktioner ska verksamhetsutövaren genom sina rutiner och riktlinjer säkerställa att det finns en funktion för regelefterlevnad.⁶⁴

Verksamhetsutövaren ska även tillhandahålla ändamålsenliga rapporteringssystem för anställda och uppdragstagare som vill göra anmälningar om misstänkta överträdelser av penningtvättsregelverket⁶⁵ samt ha rutiner och vidta de åtgärder i övrigt som behövs för att skydda sådana personer mot hot, hämnd eller andra fientliga åtgärder.⁶⁶

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen bedömer att bolagets rutiner och riktlinjer för intern kontroll inte är riskbaserade på det sätt som penningtvättsregelverket kräver. Bedömningen görs mot bakgrund av att omfattningen av och innehållet i rutinerna och riktlinjerna ska bestämmas med hänsyn till verksamhetsutövarens storlek och art samt den risk för penningtvätt och finansiering av terrorism som identifierats i den allmänna riskbedömningen.⁶⁷ Det innebär bland annat att det ska finnas rutiner och riktlinjer som avser de funktioner som ska utses enligt 6 kap. 2 § samt de andra rutiner och riktlinjer som krävs för att verksamhetsutövare ska kunna upptäcka och korrigera brister i den egna verksamheten.⁶⁸ Som tidigare framgått bedöms bolaget sakna en sådan adekvat och verksamhetsanpassad allmän riskbedömning som krävs enligt penningtvättsregelverket varför bolaget saknat förutsättningar att ha riskbaserade rutiner och riktlinjer för intern kontroll.

Val av ingripande

Gällande bestämmelser

Vid en överträdelse får tillsynsmyndigheten ingripa mot en verksamhetsutövare genom att utfärda ett föreläggande om att göra rättelse eller, vid överträdelser som inte är ringa, genom ett beslut om sanktionsavgift. Om överträdelsen är allvarlig, upprepad eller systematisk får tillsynsmyndigheten förelägga verksamhetsutövaren

⁶² 6 kap. 2 § första stycket 3 penningtvättslagen.

⁶³ 6 kap. 2 § andra stycket och 4 kap. 3 § penningtvättslagen.

⁶⁴ 6 kap. 3 § Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (OIFS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

⁶⁵ 6 kap. 4 § penningtvättslagen.

⁶⁶ 6 kap. 4 a § penningtvättslagen.

⁶⁷ 6 kap. 1 § tredje stycket penningtvättslagen.

⁶⁸ Prop. 2016/17:173 s. 547.

att upphöra med verksamheten.⁶⁹ Länsstyrelsens förelägganden får förenas med vite.⁷⁰

Vid valet av ingripande ska tillsynsmyndigheten ta hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått. Särskild hänsyn ska tas till skador som har uppstått och graden av ansvar.⁷¹ Omständigheter som anges i 7 kap. 13 § första stycket penningtvättslagen är typiskt relevanta och kan påverka bedömningen i både försvårande och förmildrande riktning.⁷²

I försvårande riktning ska det beaktas om verksamhetsutövaren tidigare har begått en överträdelse.⁷³

I förmildrande riktning ska det beaktas om (1) verksamhetsutövaren i väsentlig utsträckning genom ett aktivt samarbete har underlättat tillsynsmyndighetens utredning, och (2) om verksamhetsutövaren snabbt upphört med överträdelsen sedan den anmälts till eller påtalats av tillsynsmyndigheten.⁷⁴

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen har inom ramen för tillsynen undersökt hur bolaget efterlevt kraven i penningtvättsregelverket. Länsstyrelsens utredning visar att bolaget har brustit i väsentliga delar av regelverket.

Det riskbaserade förhållningssätt som penningtvättsregelverket bygger på innebär att bolaget ska vidta åtgärder som står i proportion till de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som det är utsatt för. Det är därmed centralt att den allmänna riskbedömningen är utformad specifikt utifrån de risker som finns i bolagets verksamhet och att det finns en tydlig koppling mellan riskbedömningen och de åtgärder som vidtas för att motverka identifierade risker.

Länsstyrelsen konstaterar att bolaget saknat en adekvat och verksamhetsanpassad allmän riskbedömning vilket innebär att bolaget brustit i dess grundläggande skyldigheter enligt penningtvättsregelverket. Enligt Länsstyrelsens bedömning utgör avsaknaden av en sådan allmän riskbedömning en överträdelse av synnerligen allvarlig art. Detta med anledning av att bolaget inte har haft någon allmän riskbedömning som kunnat läggas till grund för verksamhetens rutiner, riktlinjer och övriga åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Bolaget har således redan på denna grund saknat förutsättningar att ha verksamhetsanpassade rutiner och

⁶⁹ 7 kap. 11 § penningtvättslagen.

⁷⁰ 7 kap. 24 § penningtvättslagen.

⁷¹ 7 kap. 13 § första stycket penningtvättslagen.

⁷² Prop. 2016/17:173 s. 554 f.

⁷³ 7 kap. 13 § andra stycket penningtvättslagen.

⁷⁴ 7 kap. 13 § tredje stycket penningtvättslagen.

riktlinjer för att förhindra att det utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Oaktat vad som anförts ovan bedömer Länsstyrelsen att även bolagets rutiner och riktlinjer har varit bristfälliga i förhållande till penningtvättsregelverkets krav.

I förmildrande riktning ska vägas in om bolaget i väsentlig mån har underlättat Länsstyrelsens utredning. Av förarbetena till penningtvättslagen framgår att det bör krävas att verksamhetsutövaren självmant för fram viktig information som myndigheten inte redan förfogar över.⁷⁵ Därtill ska hänsyn tas till om bolaget snabbt har upphört med överträdelsen sedan den anmälts eller påtalats av tillsynsmyndigheten. Några skäl i förmildrande riktning har enligt Länsstyrelsens bedömning inte framkommit.

Avsaknaden av en adekvat och verksamhetsanpassad allmän riskbedömning, samt bristerna i bolagets rutiner och riktlinjer, utgör i flera väsentliga delar en synnerligen allvarlig överträdelse av penningtvättsregelverket som avsevärt har ökat risken för att bolaget kan utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Bristerna har förelegat under hela tillsynsperioden.

Med beaktande av de sammantagna omständigheterna i ärendet gör Länsstyrelsen bedömningen att ett ingripande ska ske genom ett beslut om sanktionsavgift.

Sanktionsavgiftens storlek

Gällande bestämmelser

Sanktionsavgiften för en verksamhetsutövare som är en juridisk person ska som högst fastställas till det högsta av (1) två gånger den vinst som verksamhetsutövaren gjort till följd av överträdelsen, om beloppet går att fastställa, eller (2) ett belopp i kronor motsvarande en miljon euro.⁷⁶ Särskild hänsyn ska tas till de förmildrande och försvårande omständigheterna som framgår av 7 kap. 13 § penningtvättslagen samt till den juridiska personens finansiella ställning och, om det går att fastställa, den vinst som gjorts till följd av överträdelsen.⁷⁷

Länsstyrelsens bedömning

Den eventuella vinst som bolaget kan ha gjort till följd av överträdelser av penningtvättsregelverket går inte att fastställa. Länsstyrelsen har därför att fastställa sanktionsavgiften till ett belopp

⁷⁵ Prop. 216/17:173 s. 555.

⁷⁶ 7 kap. 14 § första stycket penningtvättslagen.

⁷⁷ 7 kap. 16 § penningtvättslagen.

mellan 5 000 kronor och 1 miljon euro, som nu motsvarar cirka 10 487 000 kronor.

Länsstyrelsen har konstaterat att bristerna i efterlevnaden av penningtvätsregelverket i flera väsentliga delar är av synnerligen allvarlig art. Länsstyrelsens utredning har visat att bolaget har saknat en adekvat och verksamhetsanpassad allmän riskbedömning och att det därtill haft otillräckliga rutiner och riktlinjer. Därmed har bolaget saknat förutsättningar att bedöma om det har att iaktta förbud som gäller enligt penningtvätsregelverket.⁷⁸ Bolaget har därmed löpt ökad risk att utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Vidare beaktar Länsstyrelsen att överträdelserna har pågått under hela den granskade perioden (cirka 2,5 år), vilket får anses vara en förhållandevis lång tid. De konstaterade bristerna ligger inom bolagets kontroll.

Sammantaget är detta omständigheter som enligt Länsstyrelsens mening talar i försvårande riktning vid bestämmandet av sanktionsavgiftens storlek.

Bolaget har även, genom att inte ha följt penningtvätsregelverket, främjat osund konkurrens på marknaden. Länsstyrelsen beaktar således att bolagets bristande regelefterlevnad kan ha inneburit fördelar för bolaget jämfört med konkurrenter som följt penningtvätsregelverket och därigenom lagt både tid och resurser på att efterleva regelverket.

Vid bestämmande av sanktionsavgiftens storlek ska hänsyn även tas till den juridiska personens finansiella ställning. Med finansiell ställning avses exempelvis bolagets årsomsättning.⁷⁹ Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.⁸⁰

Under räkenskapsåret 2018 uppgick bolagets nettoomsättning till cirka 101 569 830 kronor. Under räkenskapsåret 2019 uppgick bolagets nettoomsättning till cirka 103 502 678 kronor. Under räkenskapsåret 2020 uppgick bolagets nettoomsättning till cirka 119 492 541 kronor.

Länsstyrelsen har den 8 april 2022 förelagt bolaget att inkomma med uppgift om hur stor del av bolagets omsättning, under tillsynsperioden, som härrör från bolagets bokförings- och redovisningstjänster. Bolaget har inkommit med svar den 29 april 2022 och meddelat att 21,6 % av bolagets omsättning, under tillsynsperioden, härrör från bolagets bokförings- och redovisningstjänster.

⁷⁸ 3 kap. 1-3 §§ penningtvättslagen.

⁷⁹ Prop. 2016/17:173 s. 411, Prop. 2013/14:228 ”Förstärkta kapitaltäckningsregler” s. 240.

⁸⁰ Prop. 2016/17:173 s. 357.

Vid en samlad bedömning av överträdelseernas karaktär och med hänsyn till bolagets årsomsättning och finansiella ställning bestämmer Länsstyrelsen sanktionsavgiften till 1 000 000 kronor.

Sanktionsavgiften tillfaller staten och faktureras av Länsstyrelsen efter att beslutet har vunnit laga kraft.

Länsstyrelsen erinrar om följande

Tillsynsärendet avslutas genom detta beslut. Skyldigheten att ha upprättade, uppdaterade riskbedömningar och rutiner och riktlinjer kvarstår. Länsstyrelsen kan komma att följa upp att verksamheten följer penningtvättsregelverket genom nya tillsynsåtgärder.

Bestämmelser som beslutet grundas på

- 1 kap. 2 § första stycket 19, 2 kap. 1-3 §§, 8 §, 14 §, 15 § första stycket, 3 kap. 1-4 §§, 7-14 §§, 16-17 §§, 19-20 §§, 4 kap. 1-2 §§, 6-7 §§, 5 kap. 1-8 §§, 11 §, 6 kap. 1-2 §§, 4 a §, 7 kap. 1 § första stycket, 10 §, 11 § första stycket, 13-14 §§, 16 §, 21 §, 25 § andra stycket lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.
- 16 § första och andra styckena förordningen (2009:92) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.
- 1 kap. 1 §, 2 kap. 2 §, 4-5 §§, 8-10 §§, 3 kap. 2-4 §§, 6-7 §§, 9 §, 12 §, 4 kap. 1 §, 5 kap. 1-2 §§, 6 kap. 2-3 §§ Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Länsstyrelsen vill uppmärksamma att det den 10 november 2021 genomfördes vissa lagändringar i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Med anledning av detta meddelade Länsstyrelsen nya föreskrifter gällande åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism - Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2021:36) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Handlingarna som getts in i ärendet har bedömts utifrån penningtvättsregelverket i dess lydelse då bolaget förelades att inkomma med handlingar till Länsstyrelsen.

Ni kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av chef för enheten för förvaltning Adli Assali med jurist Hanna Hedqvist som föredragande. I den slutliga handläggningen har också jurist Diana Berkusaite medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilaga

1. Överklagandehänvisning förvaltningsrätten

Ni kan överklaga beslutet hos förvaltningsrätten

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Hur överklagar vi beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Stockholm antingen via e-post; stockholm@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Stockholm, Box 22067, 104 22 Stockholm.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om ni inte tidigare lämnat dem:

- Person- eller organisationsnummer.
- Telefonnummer där ni kan nås dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det).
- E-postadress.
- Annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå er.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer er överklagan så bör ni bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från er samt uppges sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post, stockholm@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 10 00. Ange diarienummer 21004-2020.